

strežbi pa spada pravo obrezovanje in snaženje drevesnega vejevja in debla. Vse veje, ktere križema ali navznoter rastejo in vse vodeničje se mora skrbno potrebiti. Krona ali venec, zlasti pri starejših nasadih, ki že v obrodku popuščajo, se mora pomlajiti. Skorjo po deblu in po vejah gre snažiti maha. Pri tem se neizrečeno veliko vsake vrste mrčesja in jegove zalege, bub, itd. pokonča.

Za tako snaženje dreves je najprimernejši čas jesen. Ostržena skorja po deblu in debelejših vejah se z apnenim mlekom ali vodo apnenico prek in prek dobro pomaže. Tudi kravjek v ilovnosti vodi raztopljen je dober. To delo se najročneje z zidarskim šopkom opravi, ki se za višje veje na primerno dolgo rajco natakne.

Vsaj vsako četrto leto bi se moralo drevje tako osnažiti in pomazati.

Ako se drevesa tako postržena in gnojena po nekih letih primerijo drevesom, kakoršna so bila pred snaženjem, tedaj se vidi, kako krepko zdaj rastejo in živo in veselo ženejo. Lahko se po vsej pravici reče, da so drevesa vsa prerrojena in pomlajena.

Gospodarska opravila meseca decembra.

V hiši in dvoru. Naročiti se mora „Slovenski Gospodar“ za leto 1876, ki prinaša prav važne in podučljive stvari za gospodarje in ki velja s poštnino vred samo 3 gold. celo leto. Vsak dober gospodar mora ta prekorišten list svojim znancem in prijateljem živo priporočati. Podstrešje in kleti se morajo dobro zaделati, da ne more sneg noter naletavati. Žita se morajo premetati in žitnica večkrat dobro prevetriti in sicer pri mirnem in suhem vremenu. Klet, v kateri se hrani krompir, repa itd., se mora tudi prevetriti, gnjila zelenjava odbrati in odpraviti. Treba je mlatiti, navešen tobak pobrati, konoplje tretji, olje delati.

V kleti. Letošnje vino se prvikrat pretaka. Naslanino ali sladko vino se dela.

V hlevu. Skrbeti se mora za snago in zdravo klajo. Če je vreme prav suho, se ovce smejo na prav goste setve goniti na pašo. Vendar se jim mora prej suha klaja položiti.

Na vrtu za zelenjavo. Semena raznih rastlin se morajo izlušiti in očistiti. Če je vreme ugodno, se lahko delajo nove gnojne grede. Celi vrt se naj pognoji in mešana zemlja premeče, pozna salata, redkva in petersilj se seje v gnojne grede.

V sadovnjaku. Sadovna drevesa se snažijo in pri ugodnem vremenu goseničje zalege trebijo. Drevesom, ki nočejo roditi, se poseka nekoliko postranskega korenčja. Okoli dreves se skopljajo jame in gnoj v nje navoži.

V vinogradu. V vinograde se nosi in vozi gnoj, grabe se trebijo, prst se spravlja v nje. Novi vinogradi se narejajo. Brajde, trte se polože na zemljo, in z slamo ali gnojem pokrijejo.

V hmeljniku. Nakupičen hmelj se mora večkrat pregledati.

Na polju in senokošah. Če vreme dopušča, se lahko orje, gnoj in gnojnica na njive in senokoše navaža. Po senokošah se narejajo struge, da se more po njih vode na nje spuščati, vendar se o tem času voda ne sme več na senokoše napuščati. Če ni zmrznjeno, se delajo lahko nove senokoše. Na tisto senokoše, ki imajo težko ilovnato zemljo se navaža pesek, na peščene senokoše pa ilovica. Na senokoše s kislim senom se navaža žgano apno.

V ulnjaku. Slabi panji se morajo krmili, panji sploh večkrat odpreti in pregledati.

Pri ribniku. Trstikovje se mora požeti in v led večkrat luknje narediti.

V logu. Potrebna drevesa se naj posekajo in nasékana drva po snežni tiri, ko najhitreje iz lesa spraviti.

Lov. Jeleni, divje koze, srne itd. se ne smejo več streljati. Streljajo se še lesice, zajci, jerebice itd.

Lepe kunce, to je pitovne zajce, velikega francoskega plemena ima na prodaj g. Leopold Preseli v Mitterdorfu na Gorn. Štajerskem (Mitterdorf an der Südbahn. Steiermark) in sicer par mesečnih kuncev po 1 fl. 50 kr. Prodajalec je porok, da naročeni kuncu živi in zdravi dojdejo kupcu v roke.

Na vinorejski šoli pri Mariboru se 13. dec. začne poduk v kletarstvu za goste. G. Kalmann je 30. novembra v Lipnici kot potni učitelj prvokrat razlagal kletarstvo, povabljen od tamošnje podružnice štajerske kmetijske družbe.

Sejmovi na Koroškem. 6. dec. v Velikovcu in v Strassburgu. 7. dec. v Labodu. 15. dec. v Milštatu. 27. dec. v Eberštajnu.

Sejmovi na Štajerskem. 11. dec. pri sv. Lovrencu na Prošinu. 13. dec. v Študenicah, v Zaveu, Jurkloštru, pri sv. Duhu na Šavnici, pri sv. Petru pod Sv. gorami.

Dopisi.

Iz Pohorja. (Zahvalnica. — Okrajni zastop. — Letina). Pri nas v Tinju je bila ta teden zahvalnica, to je: peta sv. meša z blagoslovom za vse mnoge, visoke in nizke dobrotnike, znane in neznane, bližnje in daljne, ki so letos nam po toči zelo zadetim, z veliko ljubeznijo in radodarnostjo na pomoč prihiteli. Ljudstvo je prav hvaležno in je bilo do solz ganjeno, ko je dobilo obilno podpore v denarjih in v zrnju. Gospod Bog naj vsem dobrotnikom stoterno povrne.

Tudi davkarija nam je precej davka odpisala; le to nas boli, da moramo plačevati velike doklade za okrajni zastop, a hasna nobene nimamo. Okrajni zastop je pravi oči za nas Pohorce in mi jegovi zapuščeni pastriki, on je pravi nebodigatreba. Za svoje v mestu in v dolini naš zastop že kaj stori, postavim: nove ceste dela, stare popravlja, učitelje plačuje, kar je vse lepo, a naj za nas Pohorce tudi kaj stori. Kar okrajni zastop obstoji, in to je že nekaj časa, in mi Planinci smo že lep denar vložili, ni za nas še ničesar storil. Mi nimamo redne šole, ne skušenega učitelja, ne kaj vrednih, popravljenih potov — posla dosti za okrajni zastop, — ali on nima srca za nas. Mi Pohorci terjamo enake pravice, ker nosimo enaka bremena in terjamo, da se za naš krvavo zasluženi denar, ki ga plačujemo v blagajnico okrajnega zastopa, postavijo redni učitelji, popravljajo naše zanemarjene steze itd. Nam se

očitno krivica godi; ali naj zastop kaj stori za nas z našimi denarji — ali naj nam pa prizanesa zanaprej s svojimi visokimi dokladami! Ali bi ne hotel lubeznivi in večni naš poslanec Konrad Seidl v tej reči za nas svojo tehtno besedo povzdigniti, nam pomagati*)? Če ne, ga ne volimo nikoli več!

Letina je pri nas — kar se pri tolikih nimah razumi — jako slaba. V vinogradih nismo brali, ampak poberkovali. Trs je škodo trpel; imeli bomo le reznike in malo ali nič konjev ali šparonov. Žita nismo dobili nič; ajdne smo veliko vsejali — pa slana jo je vzela. Le zgodnja ajdna nam bo nekaj zrnja dala. Krompir je droben ostal in še tistega je malo. Le korenja, vzlasti pa repe smo pridelali, da nikdar toliko. Neka stara pesem sicer pravi: repa, korenje — slabo življenje, pa mi smo zadovoljni, da vsaj nekaj pridelka imamo. Repe so se bile že tako gosenice lotile in bi jo bile gotovo požrle — pa s pripomočki, ki jih je bil „St. Gospodar“ nasvetoval, posebno s praprotnimi listki, z mravlji in smrdljivcem z vodo zmešanim smo jih srečno pregnali, in si tako bogat pridelek repe naklonili.

Iz Konjic. (Zborovanje „katol. polit. društva.“) Skoro in skoro bi bilo na dan 28. nov. napovedano zborovanje našega katol. polit. društva tudi „zaseženo“, ker je po naključju ravno ona številka „Gosp.“ zasežena bila, v kateri je bilo vabilo k zborovanju. K sreči je pa list v drugi neustavljeni izdaji v saboto došel in še o pravem času večini bralcev v roke prišel. Kljub tej overi in pa snežnemu mračnemu dnevu zbralo se je lepo število narodnih kmetov ne le iz Konjic, ampak tudi iz Zreč in sv. Jerneja. — Za komisarja bil je uljudni in prebrisan g. dr. Wagner, komisar okr. poglavarstva v Celju. Č. g. tajnik, Jern. Voh, poročal je o delovanju odbora, potem pa pojasnjeval društvenikom važnejše dogodbe cerkvene in politično-narodne iz vsega sveta. Kot Katoličani in Slovani odkrili smo živo sočutje ubogim sorodnim Ercegovincem, ki so v brezupnosti za orožje prejeli, ter si hočejo priboriti stanū, človeku in Kristijanu spodobnega in znošljivega. Ne moremo drugače, kakor da jim zmagē želimo. — Društvenike je povzdignil ta cerkveno-politični razgled.

Č. g. predsednik je razvijal uzroke, zakaj da denarno stanje kmetskega stanū od dne od dne bolj hira. Našteti so bili 4 poglavitni uzroki, ki nam zares narod naravnoč pačijo: 1. Nesrečno razkoševanje zemljišč, ki je lahkoživec voda na mlin. 2. Odpravljena postava zoper nesramnost in trdosrčnost oderuhov. 3. Preveč zamotana, predraga sedanja uprava, ki prav manjšim, ubožnim posestnikom silno prizadeva. 4. Liberalizem, ki je vse mreže tako raztegnil, da se manjši obrtniki in posestniki ne-

usmiljeno izsezavajo. Volilni redi namreč ne dajejo kmetom dovoljnega števila zastopnikov, iz druge strani pa liberalizem v verskem in pravnem oziru pači ljudstvo, da se ojnice čednega in zmernega življenja na vseh straneh prestopajo.

Iz vsega tega je bil izpeljan sklep, kteremu je zbor navdušeno pritrtil, da se namreč vzvišenemu gospodu grofu Hohenwartu, kot prvosedniku kluba desnega središča v drž. zboru, prisrčna hvala, izreče za to, da je s svojimi tovariši dne 12. nov. t. l. kmetom in manjšim obrtnikom na korist do vlade stavljal vprašanje, kako da misli braniti te stanove že predolgega in silno občutljivega izsezavanja. — Ob enem se je pa tudi izreklo začudenje in obžalovanje, da sta izmed zastopnikov slov. ljudstva v drž. zboru edina dva, vsega spoštovanja in zaupanja vredna gospoda, namreč Herman in grof Barbo podpisana na Hohenwartovem vprašanju do vlade.

V tehtnem govoru je slednjič č. g. A. Šlander, čadramski kaplan, razvijal vrednost poljedelstva in pokazal — zasledovaje zgodovino — da je prav poljedelstvo narode pripeljalo do omike pa tudi razširjevanje krščanske vere močno pospeševalo. — Društveniki so g. govorniku s pohvalo pokazali, kako da ubozega kmeta veseli, če ga kaj iz vsakdanjih skibi in nadlog povzdigne in počasti.

Tako, mislimo, treba delati v društvi in udov se bo kmalu povsod zadosti nabralo.

Pismo je pristop v naše društvo naznanil g. Čeh, učitelj iz Zreč. Naj bi našel še več posnemalcev!

Iz Koroškega. (Žl. Vest. — Pomiloščenje. — Drage šole. — Slabe ceste.) Za novega predsednika c. k. deželnej sodniji v Celovcu prišel je iz Celja g. Viktor žl. Vest. Ovo imenovanje nam je v veliko veselje in tolažbo, ker nam je vendar enkrat djansk dokaz, da se je slavna vlada nas koroških Slovencev spomnila in poslala sodnika slovenščine zmožnega. Blagorodni g. žl. Vest je slovenščine popolnem zmožen in je večkrat slovenske obravnave pri celjski sodniji z veliko spretnostjo vodil. —

Morivea Barona in Fakina, katera sta krčmarja na planinah nad Malnicami ubila in zaradi tega bila na smrt obsojena, so cesar pomiloščila, prvega na 10 in drugega na 18 let težkega zapora.

Državni proračun za leto 1876. kaže, kako drage so nove šole. Na Koroškem dobiva 1 referent v šolskih zadevah 2800 fl., 1 koncipist 950 fl., 1 deželni šol. inšpektor 3200 fl.; potem doklade dobiva referent 400 fl., koncipist 200 fl. in inšpektor 400 fl. na leto. Potem 2 učitelja v deželnem šolskem svetu 400 fl., deželni šolski inšpektor potnine in dnevnine 400 fl., okrajni šolski inšpektorji: 2 dobiva 300 fl., eden 250 fl., šest 1800 fl., dva 700 fl., eden 400 fl. in eden 600 fl. Potnina vnanjih udov deželnega šolskega sveta znaša 2400 fl., stroški za kanceliji 2300 fl. — sploh vse skupaj znaša 17.364 fl. Dodati še moramo kakih 3000

*) Ne utegno, ker se s poslancem Brandstetterjem, kot goljufom, pri celjski sodniji ravsa in kavsai!

g. za inšpektorje gimnazij in realk in tedaj stoji nas samo novo šolsko nadzorovanje na l. 20.364 fl. Poprejšni dekani so kot šolski ogledi dobivali od vsake šole 3 goldinarje. Tedaj je nadzorovanje kakih 500 šol stalo 1500 fl. tedaj za celih 19.864 fl. menje, kakor sedaj. Mislimo da je razloček — velik in občutljiv.

Lepa Rožna dolina ima gledé trženja največ opraviti s Celovcem in bi tedaj bila potrebna vsaj ene dobre ceste do mesta. Toda te so strahovito slabe in zanemarjene, zlasti pri Hollenburgu. Ondi je kraj trpinčenja za človeka in za živino. Povsod popravljajo steze, le tukaj se nihče ne gane!

Iz Halož. 8. decém. bo odpor novega mosta. Tako se okine stara nadloga — ki je mnogo ovirala naš promet, ino obilno žrtev zahtevala. Tako še za sklep požere 25. nov. nekega bogatega kmeta Solino, v Bukovcih bivšega krčmarja, ki je Haložke steze navažal in se nekoliko nasrkal Haložana. Zvečer domu gredoča se on in hlapec na barnu šalita, dokler se v Dravo ne obalita. Hlapca so pijonirji izvlekli, gospodar pa je odplaval — v večnost.

Blagoslavljanje mosta se preloži na ugodnejšo dobo, kedar bo tudi križ že zgotovljen.

Iz Celja. (Fric Brandstetter naš jetnik.) V noči od 27.—28. t. m. je g. adjunkt naše krvave sodnije dr. Eminger gotovo v spremstvu 2 beričev pripeljal iz Maribora znanega Friceta in ga vteknil v našo ječo, kjer zdaj sedi med drugimi goljufi, tatovi, roparji in izvrženci ljudstva sploh čakajé obsodbe svoje, mož, za ktereга so se vsi nemškutarji dravskih okrajev v preteklih letih silno potegovali in ga večkrat spravili k časti deželnega in potem še celo državnega poslanstva! Sam je gotovo več 100krat zagotavljal, da mu je blagor ljudstva pri srcu, a kakor se že zdaj vidi, je on bil te časti le zato željen, ker je upal tako laglej svet oslepariti in kakor se poroča, je državo za 60000 fl. pri rudniku v Sevnici zadel. *) Tudi je s krivimi podpisi, ktere je sam narejal, menjice kazil, kakor to najbolj zavrženi goljufi delajo. Res izvrsten poslanec to, in vreden zaupanja vseh jetnikov, med kterimi zdaj sedi, ne pa visoke časti poslanstva! Naj bi le tudi zdaj mariborski in drugi nemškutarji, ki so se s tem človekom silno osramotili, spoznali, da za poslansko čast so sposobni le pošteni možje, kakoršne je priporočala konservativna stranka. (Konec prihodnjič.)

Iz sosedne okolice Malo nedeljske. (Slabin priden župan.) Peljajoči se prošle dni po svojih opravkih v gornji kraj fare Male nedeljske, pridem v lepo in slavno znano občino Radoslavsko. Lepo beljene hiše in čedno zidana poslopja kažejo odmah potniku, da biva tukaj marljiv, in tudi kakor vem več alj manj narodno zaveden ljud. Vendar kar potniku kali veselje, in jemlje tej prijetnej okolici jeno čast, so slaba pota, ceste

*) Sicer pa počakajmo s konečno sodbo, dokler sodnija ne spregovori! Ured.

in mostovi, kteri so taki, kakor morebiti na Turškem! Grozno blato je toliko, da malo naložen voz mora potnik s pomočjo drugih izvleči, ako hoče dalje potovati, ker ubogo živinčé je do vampov v njem. Ko se tako trudim s svojim vozem v groznem blatu, pripelja se proti meni nek pošten kmet, ktereга sem hitro prašal: koliko da tukaj g. župan za cesto stori? Nič, mi odgovori kmet. Naš župan ima drugega posla dovolj, ker mu vedno nek sosed nekaj copra. Zato pred vsem drugim mora voziti svoje in tudi tuje stare in mlade kosti k nekej babi zgor Radgone, ktera pre več vé, kakor vsi „dohtarji in padari“, in tudi vsegar dobro zvrtači. Nič na to ne odgovorim in se odpeljem iz tega sicer prijetnega kraja, obžalujoči, da ima ta imenitna občina tako neizobraženega župana, kteri na abotne vraže veruje.

Ko se tako v teh mislih odpeljem naprej, bil sem nenadoma v Bockovcih. Toda kolik razloček? Med tem ko sem si malo poprej skoro komaj izvlekel svoj voz in živino iz groznega blata, sem se tukaj peljal kakor po najboljši okrajini in s kamnom posipani stezi. Župan tukajšnje občine g. J. Strajnsak, ki je tudi priden narodnjak, daja vsako leto ceste ne samo nametati, ampak tudi s kamnom posipati. Vso hvalo tedaj moževi, kteri se trudi in deluje toliko na občinsko korist!

Pa ni le župan imenovane občine, tudi zvečinom vsi gospodarji berejo več alj manj slov. časnike, kar jih mnogo napotuje, da za svojo in občeno korist skrbijo in sebi in lepej okolici čast delajo. Slava jim!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Celo nemčursko, ustavaško stranko je silen udarec zadel. Poslanca Brandstetterja so kot goljufa in ponarejevalca mejnic na ovadbo jegovega prijatelja in poslanca Seidlna, kateri je sedaj denarstveno uničen, v preiskovalni zapor v Celje odpeljali. O svojem času bomo govorili obširniše o tej največji sramoti, katera se je ustavakom in državnemu zboru kedaj zgodila. Najbolj jezi liberalce Mariborske to, da Brandstetter poslanstva poprej ni odložil. Vsled tega tudi nekateri nemčurji mislijo nezaupnico poslati g. Seidlnu in zahtevati, naj sam rad odstopi. Nam je to vse eno; od Slovencev jo je že davno dobil s tem, da ga nismo volili. — V isti seji, v katerej je državni zbor dovolil Brandstetterja prejeti in zapreti, so ministri in poslanec Kopp zahtevali postavo, po katerej bi zakon pred svetno oblastjo bil tudi razvezljiv. Večina poslancev je glasovala zoper postavo, zoper Kopp-a in zoper ministre. Ti bi sedaj, ko so očitno propadli, po parlamentarni šegi morali odstopiti. A tega ne storijo, dokler ne bodo iz višjih krogov prisiljeni. Govorica je, da bo prvi odstopil minister Lasser. To je dobro znamenje, čeravno pravijo, da bo baron Kellersperg, bud birokrat